

**KITOB O'QISHNING INSON TAFAKKURI UCHUN AFZALLIKLARI****Husainova Nargiza***Samarqand shahar 44-son umumiy o'rta talim maktabi
Kutubxona mudirasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada kitob mutolaasining inson ma'naviy dunyosi va hayotiga bo'lgan ijobiy ta'siri haqida fikr-mulohazalar yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *kitobxonlik, besh tashabbus, yosh kitobxon, kitobxonlar bayrami, prezident farmoni.*

“Yaxshi kitob ayzbergga o'xshaydi, yetti-sakkiztasi suv ostida yashaydi”.

Ernest Xeminguey

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoev 2017-yilning 12-yanvar kuni “Kitob mutolaasi va kitobxonlik madaniyatini oshirishga qaratilgan” farmoyish e'lon qildi. Bu esa o'z navbatida, yurtimizda kitobxonlik saviyasi oshishiga, yangidan yangi sermazmun kitoblar chop etilishiga omil bo'luvchi muhim odimdir. Ana shunday imkoniyatlardan oqilona foydalanib, nashrdan chiqayotgan asarlarni o'qib borish yoshlarning ongi o'sishi, tafakkuri teranlashib, o'zining mustaqil fikriga ega bo'lishiga imkon beradi. Yana shuni alohida e'tirof etish kerakki, prezidentimiz tomonidan ilgari surilgan besh tashabbus bugungi kunda yoshlarni yanada qo'llab-quvvatlovchi muhim omil bo'ldi. “Yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ular o'rtasida kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etish” muhim dasturiy amal bo'lmoqda. Kitob bilan tanishish, mutolaa qilish, insonga o'zgacha zavq beradi. Kitobxon mutolaa qilar ekan kitob bilan yaqinroq tanishadi, uning ilmiy- badiiy qimmatini haqida tasavvur hosil qila boshlaydi, fikrlaydi, mutolaa madaniyatini yuksaladi.

Yurtboshimizni kitobxonlik madaniyatini yuksaltirishga qaratilayotgan alohida e'tibori tufayli umumta'lim maktablarida, oliy o'quv yurtlarida, barcha ta'lim maskanlaridagi o'tkazilayotgan “Yosh kitobxon”, “Kitobxonlar bayrami”, ko'rik tanlovlari, dam olish maskanlarida ochilayotgan zamonaviy kitob do'konlari va chekka qishloq larda ochilayotgan kutubxonalar yosh avlodni ma'naviy va intellektual ehtiyojini qondirishda, kitobga oshno bo'lishda muhim o'rin tutmoqda. Kitobning mohiyati mangudir... Bu mohiyat – tafakkurni abadiylashtiradi.

Ma'lumki, kitoblar insoniyat fikri durdonalarini to'plab avlodlarga yetkazadi. Haqiqatdan ham hech bir manbaa kitob kabi inson kamolotini yuksaltira olmaydi. Har bir kitobxon o'z yosh toifasidan kelib chiqib badiiy asarlar yoki ilmiy asarlarni o'qishi, yoritilgan fikrlarni yanada teranroq anglab yetishiga imkon hosil bo'ladi. Buning uchun ota-ona, bog'cha, maktab hamkorligida bolaning qiziqishlari to'la qonli o'rganilishi kerak. Bir bolaga yeti mahalla ota-ona deganlaridek, farzand tarbiyasida, ularning ma'naviyatli madaniyatli bo'lib kamol topishida barcha birdek



mas'ul hisoblanadi. Kitob o'qishni odat qilmagan oila – ma'naviy qashshoq oiladir deb bejizga aytishmagan. Shunday ekan faqat ota- ona emas balki kutubxona hodimlari ham o'z kasbining yetuk mutaxasisi bo'lishi, kitobxonlarga, ularning qiziqishlarini inobatga olgan holda kitob to'g'ri kitob tanlab berishi kerak bo'ladi.

Qadimgi madaniyat beshklaridan biri bo'lgan Misrda dastlabki kitob matnlari tosh bo'laklariga o'yib yozilgan. Sharq xalqlari yuksak madaniyatining namunalaridan biri "Avesto" kitobi ham, dastlab 12 ming qoramol terisidan ishlangan pergamentga yozilgan. Har yili dunyoda 755 ta yangi kitoblar nashr etiladi. 2017-yilning o'rtalaridan boshlab hozirgacha dunyo bo'yicha 134,399,411ta kitob nashr etilgan. Bu raqamlar shunchaki raqam emas, biz yoshlarni hartomonlama yetuk inson bo'lib yetishishimiz uchun qilinayotgan say harakatlar natijasidir. Keling endi kitob o'qishning qanday foydalari bor? degan savolga ma'lumotlar bayon qilsak. Quyida kitob o'qishning muhimligini ko'rsatadigan o'qishning o'nta foydasi keltirilgan. Har kuni o'qiganingizda:

- ❑ Qimmatli bilimga ega bo'ling.
- ❑ Miyangizni mashq qiling.
- ❑ Fokusingizni yaxshilang.
- ❑ Xotirangizni yaxshilang.
- ❑ O'yin-kulgidan zavqlaning.
- ❑ Empatiya qilish qobiliyatingizni yaxshilang.
- ❑ Muloqot qobiliyatingizni yaxshilang.
- ❑ Stressni kamaytiring.
- ❑ Ruhiiy salomatligingizni yaxshilang.
- ❑ Uzoq umr kechiring.

Keling, o'qishning afzalliklarini yaxshiroq tushunish uchun bir oz chuqurroq sho'ng'in qilaylik. Har kuni o'qishning eng aniq afzalliklaridan biri bu o'rganishdir. YouTube video yoki podkastdan farqli o'laroq, kitoblar chuqur bilimlarga kirish imkonini beradi. Boshqacha qilib aytganda, agar xohlasangiz samaraliroq bo'ling. Mavzu doirasidan tashqariga chiqish ham muvaffaqiyat uchun zarurdir. Shuning uchun bo'lsa kerak, yozuvchi Roald Dal "Agar siz hayotda biron bir joyga erishmoqchi bo'lsangiz, ko'p kitob o'qishingiz kerak".

Bundan tashqari, siz o'rganishingiz mumkin tom ma'noda har qanday narsa kitoblardan. Masalan, kimdir SpaceX asoschisi Ilon Maskdan raketa yasashni qanday o'rganganini so'rasa, u aytdi, "Men kitob o'qiyman."

Xo'sh, nimani o'rganmoqchisiz? Ehtimol, siz kodlashni, bo'yashni yoki qanday qilishni o'rganmoqchisiz muvaffaqiyatli biznes boshlash? Ehtimol siz o'rganishni xohlaysiz kechiktirishni qanday to'xtatish kerak? Yoki, ehtimol, siz tushunmoqchisiz hayotingizni qanday qilib butunlay o'zgartirishingiz mumkin. Nima bo'lishidan qat'iy nazar, o'qish yordam berishi mumkin.

Xulosa. Shubhasiz, insonlarning ehtiyojlari oshib boraveradi, lekin har qanday davrda ma'naviy ehtiyojning qadri ortsa ortadiki, hech qachon yo'qolmaydi. Ma'naviy



tanazzul jamiyat tanazzuliga sabab bo'ladi, ma'naviy barkamollik jamiyat taraqqiyotiga asosiy mustahkam poydevor vazifasini bajaradi.

Odamning ulug'vorligi uning bo'yi bilan o'lchanmaganidek, xalqning ulug'ligi ham, uning soni bilan o'lchanmaydi, yagona o'lchovi-uning aqliy kamoloti va axloqiy barkamolligidir. V.Gyugo

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – "Zarafshon", 2018-yil 29-dekabr, 155-156-son.
3. www.kitob.uz
4. www.mustaqillik.uz
5. www.ma'naviyat.uz